

at kunne fælde en Dom over denne Sag, og at vi derfor helst i saa Henseende bør betroe os til vor høitærede Regjering; det er nu min Opfattelse af Sagen. Jeg skal ialfald ikke blande mig deri, ihvorvel jeg som bekjendt indrømmer, at Jernbanevæsenet er en nyttig og gavnlig Indretning for Samfundet i det Hele, hvorfor jeg heller ikke paa nogen Maade skal modsætte mig, at der bliver en bedre Overfart over Lillebelt. Der er endnu en Ting, om hvilken jeg kunde ønske at sige et Par Ord; der synes ogsaa at være meget i Mode og at have en stigende Tendents, hvad jeg tidligere har tilladt mig at advare imod; det er nemlig Tilskudet til private Foretagender af meget forskjellig Art. Jeg skal blandt saadanne først nævne Skytteforeningerne. Jeg skal ikke undlade at stemme for Tilskudet dertil saavel som for andre Tilskud i Budgettet, men jeg vil ikke drive Spot med denne Sag; jeg troer ikke, at man kan frigjøre sig for den Tanke, at der bliver drevet Afguderier med den, og jeg vil ikke tilbageholde, at jeg troer, at man venter sig Mere af denne Sag, end der vil komme ud af den. Jeg holder mig overbeviist om, at Ideen er udgaaet fra en smuk og ædel Tanke, og at man har et smukt og ædelt Formaal dermed, men der er Meget at tage i Betragtning, naar man skal tænke videre i denne Sag, end der dagligdags ligger for vort Blik. Jeg vil ikke tale om, at der er mange fattige Karle, som ikke have Naad til at være med til disse Festsiteter, og Reiser v. s. v. paa den Maade, som det hidindtil er gaaet. For de Fleste af vore Soldater er det nødvendigt at spare Skillingen sammen til den Tid, da Loven kalder dem under Fanen. Dog ikke alene dette; men der er, saavidt jeg har erfaret, ikke mange Huusbønder, som synes om disse Skytteforeninger, og det er et Spørgsmaal, om ikke Soldaten ved de store Summer, som vi nu offre og bevilge til hans Uddannelse i den Tid, han skal ligge inde, samt de kostbare Dveller, han senere skal deeltage i, ikke bedre uddannes til en dygtig Soldat. Er det imidlertid af reen Fædrelandskjærlighed, af usminket Patriotisme, at man tidligere hengiver sig til Baabenbrug, da har jeg ikke det Mindste derimod at sige;

det er smukt og godt, men derimod vil jeg for mit Vedkommende protestere imod, at selve Foretagendet skulde indeholde Noget, der kan kaldes Fædrelandskjærlighed. Man kan være sit Fædreland fuldkommen saa hengiven og være fuldkommen saa god en Soldat, fordi man ikke er Medlem af saadanne Skytteforeninger, man kan ligesaa godt have erhvervet sig Fædrelandskjærlighed, man kan have ligesaa megen Kjærlighed til sin Fane, hvad enten man har været det eller ikke. Med Alt dette kaster jeg ikke den mindste Ringeagt paa Sagen; kan den fremmes ad privat Veie, ved private Midler, kan man Intet have derimod, og jeg troer som sagt, der ligger en smuk Tanke til Grund for Foretagendet. — Paa samme Maade betragter jeg andre private Indretninger, ligesom Stamstutteriet og lige op til Indretningerne til forskjellige videnskabelige Formaaes Fremme; jeg behøver ikke at nævne dem, de staae anførte i Finantsloven, og der er adskillige. For det Første har jeg altid, saalænge jeg har haft med Finantsloven at gjøre, og saalænge jeg har haft den Ære at have Sæde her i Thinget, anseet det for en Feil, for at være urigtigt og ulogt, at paatvinge en Minister større Summer til Uddeling i deslige Diemed, end han selv forlanger, det er min Grundtanke, og dernæst finder jeg det ingenlunde rigtigt at udgive Statens Penge til Formaal af denne Natur, naar det ikke er ledsaget af Statens Control; men det er dog den, man ikke synes om. Naar Staten selv tager saadanne Foretagender i sin Haand, saaledes som Tilfældet er med Stamstutteriet, er det maaskee uheldigt. Jeg troer, at disse Ting udvilles bedst ad privat Veie, og det er ogsaa sagt af min ærede Nabo. Hans Tanke var omtrent den, at naar man først vil give sig af med at understøtte i den Retning, vil der danne sig Foreninger, Indretninger og Selskaber i Forventning om Tilskud. Man skal i den Henseende være meget forsigtig, og det især paa en Tid som denne, da vi, om vi just ikke ere i nogen finantsiel Nød, dog ere i det Tilfælde, at vi maae see lidt nøie paa Skillingen. Bevist herfor fremgaaer klart af, at vi skulle have en overordentlig Skat, og